

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok IV.

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1927 R.

Nr. 3.

W T R E Ś Ć :

Ruch służbowy	str. 21	Zestawienie ilości sztuk weksli miejscowych i zamiejscowych (bez dewiz B) podług wysokości kwoty podanych do dyskonta, zdyskontowanych i odrzuconych od 1 stycznia do 31 grudnia 1926 r.	str. 28
Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego	" 21	Rachunek Zastępstw (obróć gotówkowy) za rok 1926	" 30
Uzupełnienie spisu telefonów Banku Polskiego.	" 23	Dokumenty inkasowe przyjęte i zainkasowane w r. 1926	" 32
Niewłaściwe żądanie od klientów drobnych opłat przy wykupie weksli w dniu następnym po terminie płatności	" 24	Wykaz depozytów na przechowanie 31 grudnia 1926 r. według nominalnych wartości	" 33
Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej	" 24	Powrót Danii do waluty złotej	" 34
Premja eksportowa	" 25	Obieg pieniężny, kredyt dyskontowy i pokrycie kruszców biletów Banku Polskiego	" 36
Bilans płatniczy Anglii	" 26		

Ruch służbowy.

Nominacje.

Ernest Fritz, Zastępca Dyrektora Oddziału w Nowym Sączu, mianowany Dyrektorem tegoż Oddziału.

Zwolnienie ze służby.

Adam Pfisterer z Oddziału w Lesznie.

Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego.

Dnia 10 lutego 1927 r. odbyło się Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego przy współudziale 248 osób, reprezentujących łącznie z posiadanymi pełnomocnictwami 405 akcjonariuszów oraz 406.225 akcji, rozporządzających 14.864 głosami.

Obradom przewodniczył Prezes Banku, p. Stanisław Karpiński, przy uczestnictwie Komisarza Banku, Naczelnego Dyrektora, p. Dr. Władysława Mieczkowskiego, oraz członków Rady i Dyrekcji Banku. Zebranie otworzył Prezes Banku o godzinie 10 minut 25, stwierdzając, że — zgodnie z art. 15 i 78 Statutu — ogłoszenie o zwołaniu Walnego Zebrania zostało zamieszczone w Monitorze Polskim Nr. 10 z dnia 14 stycznia 1927 r., zaś bilans ostateczny i rachunek zysków i strat w Monitorze Polskim Nr. 21 z dnia 27 stycznia 1927 r.

Przedmiotem obrad były następujące sprawy:

1) zatwierdzenie sprawozdania Banku za rok 1926 wraz z bilansem, rachunkiem zysków i strat, i projektowanym podziałem zysków;

2) wybór 5 członków Rady i 3 zastępców oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej i 3 zastępców.

Na Sekretarza Zebrania p. Prezes powołał p. Edwarda Szydłowskiego, zaś do obliczenia głosów zaprosił pp.: Henryka Bruna, Józefa Dangla, Tadeusza Findeisena, Tadeusza Gebethnera, Jakóba Gliwica, Pawła Heilperina, Władysława Heinricha, Mieczysława Hofmana, Emila Hupertę, Bolesława Krzyżańskiego, Jana Lilpopa, Tadeusza Łatyńskiego, Marjana Manteuffla, Kazimierza Natansona, Stanisława Rychłowskiego, Marjana Szydłowskiego, Józefa Wernera i Jana Zaglenicznego.

Przystąpienie do pierwszego punktu porządku obrad zajął p. Prezes następującym przemówieniem:

Przy rozpatrywaniu sprawozdania Banku za r. 1926 pragnę zaznaczyć, że jeśli rozdane Panom wyczerpujące i jasne sprawozdanie mogło się ukazać w druku już w połowie stycznia, to zawdzięczamy to dobrej organizacji pracy i dużej sprawności Centrali, Wydziałów i Oddzia-

łów Banku, za co pozwalam sobie wobec Walnego Zebrania Akcjonariuszów wyrazić swoje uznanie i podziękowanie Dyrekcji i pracownikom Banku.

Ogólne sprawozdanie Banku stwierdza poprawę w bardzo wielu dziedzinach życia gospodarczego Polski, co w rezultacie musiało się przejawiać w znacznej poprawie położenia Banku emisyjnego.

Rezerwy kruszcowo-walutowe Banku w roku sprawozdawczym podwoiły się i w dalszym ciągu wzrastają w r. bieżącym: w końcu 1925 r. wynosiły zaledwie 130 milionów złotych w złocie, dzisiaj doszły już do 310 milionów złotych w złocie. Pokrycie kruszcowe, które na początku 1926 r. wynosiło nie całe 38%, podniosło się w końcu roku do 47%, a dzisiaj zbliża się do 54%. Obieg biletów zwiększył się w ciągu roku o 63% a portfel wekslowy o 11%, przyczem w końcu roku 30% przyznanego kredytu nie było wykorzystane, co wskazuje na znaczną poprawę w stosunkach kredytu wekslowego, który jednocześnie jest coraz tańszy: na początku 1926 r. stopa dyskontowa Banku Polskiego wynosiła 12%, w końcu roku $9\frac{1}{2}\%$, a dzisiaj jeszcze Rada Banku rozważać będzie wniosek Dyrekcji o dalszą redukcję stopy do 9%. Przed rokiem sama różnica między stopą dyskontową Banku Polskiego a stopą większych banków prywatnych dochodziła do 12%, dzisiaj waha się od 5% do 3%.

Rozdane Panom sprawozdanie daje dużo materiału do dalszych porównań na korzyść poprawy obecnego położenia. Podanych przykładów mnożyć nie będę, a zakończę stwierdzeniem, że znaczną poprawę położenia osiągnęliśmy wyłącznie własnymi siłami, co jednak niechaj nie napawa nas dumą, bo ta w ekonomice narodu nie jest pierwiastkiem twórczym, natomiast niechaj świadomość tej prawdy ułatwi nam wydobyć z siebie większych jeszcze wysiłków, a to w celu osiągnięcia dalszej poprawy we wszystkich dziedzinach, a przede wszystkim w największym dziele: ugruntowania stałości naszego pieniądza.

Z kolei nad sprawozdaniem Banku otworzona została dyskusja. Po udzieleniu odpowiedzi i wyjaśnień przez pp.: Prezesa Banku i Naczelnego Dyrektora, oraz po odczytaniu sprawozdania Komisji Rewizyjnej przez p. Stanisława Lipińskiego — Zebranie zatwierdziło jednogłośnie sprawozdanie za rok 1926, bilans ostateczny z 31 grudnia 1926 r., oraz rachunek zysków i strat, wraz z wyszczególnionym podziałem zysków, przyczem przypadająca dywidenda 10 złotych od jednej akcji ma być wypłacana, począwszy od 11 lutego 1927 r.

Przeszedłszy do drugiego punktu porządku dziennego, zakomunikował p. Prezes, że 30 marca 1926 r. zmarł członek Rady Banku ś. p. Romuald Mieleczarski, przyczem odczytał słowa, poświęcone pamięci zmarłego w protokóle Rady z dnia 13 kwietnia 1926 r., których wysłuchało Zebranie, stojąc.

Na miejsce zmarłego wszedł do Rady zastępca p. Włodzimierz Seydlitz, który — zgodnie z art. 25 Statutu — ustąpił tak samo jak i wychodzący z kolei 4 członkowie Rady pp.: Kazimierz Bajoński, Bogusław Herse, Stefan Przanowski i Józef Żychliński. Ustąpili również w myśl art. 45 Statutu wszyscy członkowie Komisji Rewizyjnej pp.: Tomasz Kociatkiewicz, Stefan Laurysiewicz, Stanisław Lipiński, Leopold Skulski i Zenon Szczawiński, oraz zastępcy pp.: Antoni Rząd, Seweryn Samulski i Adolf Sturm.

Po 10-minutowej przerwie, zarządzonej przez p. Prezesa, przystąpiono do wyborów kartkami, wrzucanymi do zapieczętowanych skrzynek wyborczych.

W wyniku przeprowadzonego głosowania zostali wybrani:

a) do Rady Banku:

pp.: Bogusław Herse
Stefan Przanowski
Józef Żychliński
Marjan Rapacki
Stanisław Karłowski

b) na zastępców:

pp.: Zdzisław Słuszkiewicz
Paweł Geisenheimer
Włodzimierz Seydlitz

c) do Komisji Rewizyjnej:

pp.: Tomasz Kociatkiewicz
Stanisław Lipiński
Leopold Skulski
Zenon Szczawiński
Stefan Laurysiewicz

d) na zastępców:

pp.: Antoni Rząd
Seweryn Samulski
Adolf Sturm

Po odczytaniu rezultatu wyborów p. Prezes zamknął Zebranie o godzinie 12 minut 30.

Uzupełnienie spisu telefonów Banku Polskiego.

W spisie telefonów Banku Polskiego należy poczynić następujące uzupełnienia i zmiany:

na str.	7	Sekretariat Dyrekcji.			
		Dopisać: Biuro Księgi Akcjonariuszów	Nr. 317-70	automat Nr. 83	
" "	11	Wydział Administracyjny.			
		Skreślić: „Kontrola Druku Papierów Wartościowych” i „Biuro Kontroli”, a wpisać: Kierownik Działu Wyrobu Papierów Wartościowych	" 266-60	" "	36
		Biuro Działu Wyrobu Papierów Wartościowych	" 266-60	" "	10
" "	14	Centralna Księgowość.			
		Skreślić: „Grupa Księgi Akcjonariuszów” oraz numery telefonów.			
" "	16	Oddział Główny.			
		Wydział Walutowy — Dział Eksportowy — skreślić Nr. automatu 21.			
		Wydział Walutowy — uzupełnić: Registratura		" "	25
		Wydział Wekslowy — uzupełnić: Grupa zaległych protestów		" "	37
		Skreślić: „Kierownik Wydz. Przekazów Zagranicznych” Nr. 83 a uzupełnić: Wydział Papierów Wartościowych . .		" "	21
" "	19	Wykaz telefonów Banku Polskiego, włączonych do sieci międzymiastowej.			
		Wydział Żyrowo-Przekazowy Oddziału Głównego zamiast Nr. 319-59 winno być:	" 313-59		
" "	28	Polska Kasa Rządowa w Gdańsku.			
		Zamiast dotychczasowych numerów — winno być: Dyrektor	" 267-73		
		Sala operacyjna	" 267-74		
		" "	" 267-75		
		" "	" 274-85		
		Aparat Nr. 267-73 jest czynny całą dobę. Pozostałe aparaty są czynne tylko w godzinach urzędowych.			
		Aparaty Nr. 267-73 i 267-74 mogą być łączone z Warszawą i Oddziałami.			
" "	29	Oddział w Grudziądzu.			
		Dyrektor Oddziału i jego mieszkanie . .	" 2-00		
		Sala operacyjna	" 1-27		
		Aparat Nr. 1-27 jest czynny tylko w godzinach urzędowych i może być łączony z Warszawą i Oddziałami.			
		Aparat Nr. 2-00 jest czynny całą dobę i może być łączony z Warszawą i Oddziałami.			
" "	33	Oddział w Kielcach.			
		Dyrektor Oddziału i jego mieszkanie . .	" 1-89		
		Sala operacyjna, zastępca Dyrektora Oddziału i jego mieszkanie.	" 24		
		Aparaty te są czynne całą dobę i mogą być łączone z Warszawą i Oddziałami.			

na str. 38 Oddział w Łucku.

Zamiast „ul. Jagiellońska Nr. 31” winno być „ul. Bernardyńska Nr. 2”.

Dyrektor Oddziału i jego mieszkanie . Nr. 1-24

Sala operacyjna „ 1-99

Aparaty te są czynne całą dobę i mogą być łączone z Warszawą i Oddziałami.

„ „ 43 Oddział w Przemyślu.

Dyrektor Oddziału „ 24

Aparat ten — czynny w godzinach urzędowych — połączony jest z mieszkaniem Zastępcy Dyrektora Oddziału i może być łączony z Warszawą i Oddziałami.

„ „ 50 Oddział w Tomaszowie Mazowieckim.

Dyrektor Oddziału i jego mieszkanie . „ 19

Zastępca Dyrektora Oddziału i sala operacyjna „ 44

Obydwa aparaty są czynne całą dobę i mogą być łączone z Warszawą i Oddziałami.

„ „ 51 Oddział w Wejherowie.

Połączenie z Warszawą lub Oddziałami przez Gdańsk (Polska Kasa Rządowa Nr. 267-73).

„ „ 52 Oddział w Zamościu.

Godziny urzędowe: 8 min. 30—15 min. 30.

Dyrektor Oddziału i jego mieszkanie . „ 1-33

Aparat ten jest czynny całą dobę i może być łączony z Warszawą i Oddziałami.

Ażeby spis telefonów Banku Polskiego zawsze odpowiadał rzeczywistości, obowiązane są Oddziały zawiadamiać niezwłocznie Wydział Administracyjny Dyrekcji o każdej zmianie numerów telefonicznych (Wiadomości Banku Polskiego Nr. 20 z dnia 30.X 1926 r., str. 159).

Niewłaściwe żądanie od klientów drobnych opłat przy wykupie weksli w dniu następnym po terminie płatności.

(Dział IV Spisu Okólników).

Zgodnie z § 18 Instrukcji Służbowej Część IV, str. 115 może Dyrektor Oddziału lub — w razie jego nieobecności — Zastępca Dyrektora zezwolić płatnikowi, w wyjątkowych i zasługujących na uwzględnienie wypadkach, na uskutecznienie zapłaty weksla w dniu następnym po terminie płatności, przyczem nie należy liczyć żadnych odsetek ani prowizji.

Ponieważ zdarzają się wypadki niestosowania się do powyższego wyraźnego przepisu, zaznacza się, że przyznanie wspomnianej ulgi płatnikowi nie upoważnia Oddziału pod żadnym pozorem do żądania i pobierania jakichkolwiek dobrowolnych nawet najdrobniejszych opłat, przeznaczanych na rozmaite cele.

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,

które zgodnie z Okólnikiem Nr. 14 z 19. II. 1925 r. należy odnotować w „Wiadomościach Banku Polskiego“ Nr. 23 z dnia 15 grudnia 1926 r. str. 187:

Francja	z $6\frac{1}{2}\%$ na $5\frac{1}{2}\%$ od dn. 3.II. 1927 r.
Austrja	z $6\frac{1}{2}\%$ na 6% od dn. 4.II. 1927 r.
Belgja	z $6\frac{1}{2}\%$ na 6% od dn. 9.II. 1927 r.
Polska	z $9\frac{1}{2}\%$ na 9% od dn. 11.II. 1927 r.

Premja eksportowa.

Niezwykle interesujące zagadnienie, o ile się zwiększyła w Polsce premja eksportowa wskutek spadku złotego, czyli, jaka jest różnica pomiędzy poziomem cen w Polsce i zagranicą, nasuwa bardzo poważne trudności, o ile chodzi o uzyskanie odpowiednich cyfr. Aby tę kwestję oświecić cyfrowo, nie można opierać się na wskaźnikach cen hurtowych, ogłaszanych w różnych państwach, ponieważ one są zestawiane według różnej metody, a przede wszystkim posiadają odmienny skład. Jedynie słuszną metodą jest w tym wypadku tylko bezpośrednie porównywanie polskich i zagranicznych cen pewnych jednakowych co do gatunku artykułów. Przeprowadzenie podobnych obliczeń nasuwa bardzo poważne trudności ze względu na niewielką liczbę towarów, dla których można rozporządzać notowaniem cen w Polsce i zagranicą.

Pracy tego rodzaju podjął się ostatnio p. Tadeusz Szturm de Sztrem¹⁾. Obliczenia swoje oparł na cenach 9 artykułów i zbudował potrzebne wskaźniki metodą średniej geometrycznej ważonej. Oto są uwzględnione przez p. Szturm de Sztrema artykuły i ich waga:

1) mąka pszenna	1	6) bawełna amerykańska. . .	1
2) mięso wołowe	$\frac{1}{2}$	7) węgiel	$\frac{1}{3}$
3) masło	$\frac{1}{2}$	8) nafta	$\frac{1}{3}$
4) cukier	1	9) żelazo	$\frac{1}{3}$
5) skóry surowe	1	razem	6

Oczywiście byłoby pożądané, aby obliczenia opierały się na większej liczbie artykułów, co jednak nasuwa nieprzezwyciężone wprost trudności. Pozatem brakiem podobnej metody jest nieuwzględnienie przy porównywaniu cen wysokości kosztów transportu, które odgrywają pierwszorzędne znaczenie w obrocie towarowym z zagranicą. Trzeba jednak mieć na uwadze, że uzyskanie względnie ścisłych danych co do wysokości kosztów transportu nasuwa niepokonane dotąd trudności. O tych zastrzeżeniach trzeba pamiętać przy korzystaniu z poniższych wyników obliczeń p. Tadeusza Szturm de Sztrema.

Rok i miesiąc	Wskaźniki cen hurtowych ²⁾					Premja eksportowa w $\frac{00}{100}$ ³⁾			
	Polska	Anglia	Czechosłowacja	Niemcy	Francja	do Anglii	do Czechosłowacji	do Niemiec	do Francji
1925									
I	127	136	128	128	123	+ 7	+ 1	+ 1	— 3
II	131	132	126	128	121	+ 1	— 4	— 2	— 8
	132	129	129	128	123	— 2	— 2	— 3	— 7
IV	128	125	128	124	119	— 2	0	— 3	— 7
V	127	127	124	124	117	0	— 2	— 2	— 8
VI	126	129	126	127	108	+ 2	0	+ 1	— 14
VII	133	128	124	132	118	— 4	— 7	— 1	— 11
VIII	119	121	118	124	109	+ 2	— 1	+ 4	— 8
IX	116	121	121	123	113	+ 4	+ 4	+ 6	— 3
X	113	118	121	116	102	+ 4	+ 7	+ 3	— 10
XI	108	122	119	117	99	+ 13	+ 10	+ 8	— 8
XII	97	117	117	114	93	+ 21	+ 21	+ 17	— 4
1926									
I	105	119	114	115	101	+ 13	+ 9	+ 10	— 4
II	104	116	112	115	99	+ 12	+ 8	+ 11	— 5
III	103	115	111	115	95	+ 12	+ 8	+ 12	— 8
IV	95	116	112	116	92	+ 22	+ 18	+ 22	— 3
V	89	114	110	117	97	+ 28	+ 24	+ 31	+ 9
VI	93	118	112	117	91	+ 27	+ 20	+ 26	— 2
VII	98	119	110	122	87	+ 21	+ 17	+ 25	— 11
VIII	103	124	116	124	98	+ 20	+ 13	+ 20	— 5
IX	102	122	114	117	101	+ 20	+ 12	+ 15	— 1
X	100	123	114	116	104	+ 23	+ 14	+ 16	+ 4
XI	100	120	114	117	109	+ 20	+ 14	+ 17	+ 9

¹⁾ „O rozwoju cen w okresie stabilizacji złotego“ („Czasopismo Skarbowe“ zeszyt styczniowy 1927 r.).

²⁾ Obliczone przy podstawie: ceny w Polsce w roku 1914 = 100.

³⁾ Różnica pomiędzy poziomem cen w odnośnym kraju i w Polsce.

Bilans płatniczy Anglii.

Od szeregu lat w ciągu stycznia każdego roku „Board of Trade Journal” publikuje obliczenia, dotyczące bilansu płatniczego Anglii za rok ubiegły. W ten sposób podobne obliczenia ukazują się w Anglii wcześniej niż w innych państwach. Niestety jednak bliższe rozpatrzenie się w metodach, stosowanych przy tych obliczeniach, prowadzi do wniosku, że pod względem ścisłości i dokładności przedstawiają one bardzo wiele do życzenia i nie wzbudzają większego zaufania co do ich wartości.

Z licznych pozycji, które wchodzi do bilansu wymiany towarów i usług, tylko trzy zostały obliczone z względnie dostateczną ścisłością, a mianowicie: 1) przywóz i wywóz towarów — według statystyki celnej, 2) wydatki i dochody państwa zagranicą — na podstawie źródeł urzędowych oraz 3) czysty dochód społeczny, wytworzony przez marynarkę handlową. Znacznie mniej ściśle są obliczenia, dotyczące dochodów z kapitałów, ulokowanych zagranicą, które w Anglii stanowią największą pozycję niewidzialnego eksportu. Wszystkie inne pozycje importu i eksportu niewidzialnego, a więc przedewszystkiem różnego rodzaju prowizje bankowe, handlowe i ubezpieczeniowe oraz aktywa i pasywa, wynikające z ruchu podróży i z emigracji, są podawane w dwóch ogólnych pozycjach prawie bez zmiany z roku na rok.

Ścisła metoda obliczania dochodów netto, wynikających z marynarki handlowej, wymaga zestawienia wpływów brutto marynarki i potrącenia od nich wydatków, uskutecznianych przez dowództwo okrętu lub przez marynarzy w portach zagranicznych. Obliczenia angielskie są przeprowadzone ze znacznie mniejszą dokładnością, a mianowicie tylko drogą szacunku. Wpływy brutto obliczono na zasadzie ogólnego tonażu marynarki handlowej angielskiej, wysokości frachtów okrętowych oraz odsetka okrętów, stojących bezczynnie, obliczonego dla każdego roku oddzielnie na podstawie danych z 36 największych portów Anglii. Z tak obliczonych wpływów brutto potrącana jest pewna część na wydatki w portach obcych.

Jeszcze mniej ściśle są obliczenia, dotyczące dochodów z kapitałów, inwestowanych zagranicą. Oparte są one w zasadzie na obliczeniach Sir George Paish'a, przeprowadzonych w latach 1909 i 1911 na podstawie statystyki podatku dochodowego oraz bilansów spółek akcyjnych. Obliczenia te, dokonane w sposób mało precyzyjny, oszacowały kapitały angielskie, ulokowane zagranicą, na 3 milardy, a dochód roczny z tych kapitałów na 160 milionów funtów szterlingów. Obliczenia te jednak pomimo niedokładności były przyjęte za podstawę późniejszych obliczeń „Board of Trade Journal”, które wprowadzały do nich co rok pewne zmiany, a mianowicie: 1) suma inwestowanego kapitału była powiększana o całkowitą sumę nowych emisji na rynku londyńskim, 2) przeciętny dochód był zwiększany lub zmniejszany w zależności od ogólnej konjunktury gospodarczej. Od otrzymanej w ten sposób sumy są potrącane odsetki i raty amortyzacyjne długu wobec Ameryki.

Obliczony w powyższy sposób bilans wymiany towarów i usług Anglii z zagranicą przedstawia się jak następuje w milionach funtów szterlingów:

W Y S Z C Z E G Ó L N I E N I E	1922	1923	1924	1925	1926
Deficyt bilansu handlowego	— 171	— 195	— 324	— 384	— 477
Wydatki państwa zagranicą	—	— 25	— 25	— 11	—
Dochód z marynarki handlowej	+ 110	+ 133	+ 140	+ 124	+ 120
Dywidendy i odsetki	+ 175	+ 200	+ 220	+ 250	+ 270
Prowizje	+ 30	+ 30	+ 60	+ 60	+ 60
Różne świadczenia i usługi	+ 10	+ 10	+ 15	+ 15	+ 15
Razem	+ 154	+ 153	+ 86	+ 54	— 12
Nowe emisje zagraniczne w Londynie	135	136	134	88	112

Nadwyżka bilansu wymiany towarów i usług zupełnie ściśle odpowiada wzrostowi kapitałów angielskich zagranicą. Niestety statystyka angielska nie rozporządza danymi, dotyczącymi ruchu kapitałów w stosunkach z zagranicą. Jedyne wyjątek stanowią pod tym względem dane o emisji papierów wartościowych na rynku londyńskim, które podane zostały powyżej według statystyki, sporządzonej przez Midland Bank Ltd. Jest to jednak tylko jedna pozycja angielskiego bilansu ruchu kapitałów, bynajmniej nie najważniejsza. Gdy chodzi o inwestycje długoterminowe, bardzo poważną rolę odgrywa przyływ kapitałów zagranicznych oraz repatriacja kapitałów angielskich z zagranicy.

Dopływ do Anglii kapitałów zagranicznych, zwłaszcza amerykańskich, przed rokiem 1923 mógł się odbywać tylko w skromnych rozmiarach ze względu na chwiejność waluty angielskiej. Sytuacja zmieniła się radykalnie w roku 1924. Powrót funta szterlingów do parytetu uczynił inwestycje w walucie

angielskiej bardzo korzystnymi ze względu na spodziewaną premję na kursie waluty. W roku 1926 lokaty w Anglii były dla amerykańsk. korzystniejsze niż w Stanach Zjednoczonych ze względu na wyższe oprocentowanie. Według statystyki Midland Bank Ltd. emisje kapitału w Anglii przedstawiały wartość 235,7 milionów funtów szterlingów w 1922 r., 203,8 — w 1923 r., 223,5 — w 1924 r., 219,9 — w 1925 r., 253,3 — w 1926 r. Zwraca uwagę wzrost emisji w roku 1924, a więc w okresie kryzysu, wywołanego rewaloryzacją funta szterlingów, oraz w roku 1926, a więc w okresie kryzysu, wywołanego strajkiem węglowym. Jest to możliwe tylko dzięki zwiększonemu dopływowi kapitałów amerykańskich.

Repatracja kapitałów angielskich z dominjów, kolonji i z zagranicy jest zjawiskiem stałym i powinna wynosić rocznie około 80 milionów funtów szterlingów. Trudno zrozumieć, dlaczego Board of Trade Journal w swoich komentarzach do bilansu płatniczego Anglii o tej tak ważnej pozycji nie wspomina i zdaje się nie wiedzieć o jej istnieniu. Oczywiście repatracja kapitałów angielskich, ulokowanych w formie akcji i udziałów nie może być wielka. Dużą natomiast pozycję stanowi repatracja tych kapitałów w formie rat amortyzacyjnych od udzielanych pożyczek. Trudno jest zdać sobie dokładnie sprawę z wysokości kapitałów angielskich zagranicą w formie akcji i papierów procentowych, ponieważ angielska statystyka emisji kapitałów takiego podziału nie przeprowadza. Z obliczeń Sir George Paish'a wynika jednak, że około 1910 r. mniej więcej połowa kapitałów była ulokowana w akcjach i udziałach, a połowa w papierach procentowych. Przyjmując taki sam stosunek dla następnych lat, można obliczać dzisiaj inwestycje kapitałów angielskich zagranicą w formie papierów procentowych conajmniej na dwa miljardy funtów, w formie akcji na 2½ miljarda funtów. Papiery procentowe amortyzują się mniej więcej w ciągu 25 lat, dlatego też można przyjąć, że do Anglii powraca rocznie około 80 milionów funtów z tytułu rat amortyzacyjnych.

Poważną pozycję dla angielskiego bilansu płatniczego stanowi ruch kapitałów na lokaty krótkoterminowe lub bezterminowe. Do roku 1923 włącznie wskutek chwiejności waluty angielskiej przypuszczalnie ruch ten był dla Anglii niekorzystny. Sytuacja zmieniła się radykalnie w roku 1924, gdy wskutek zwykłej tendencji funta szterlingów nastąpił powrót do Anglii kapitałów angielskich z zagranicy oraz dopływ kapitałów zagranicznych w celach wyzyskania różnic kursowych. W drugiej połowie 1925 r. nastąpił częściowy odpływ tych kapitałów, lecz był w znacznym stopniu równoważony ucieczką kapitałów z Francji i z Belgji wobec spadku franka.

To wszystko dostatecznie tłumaczy, że na rynku londyńskim z powodzeniem mogą być dokonywane emisje kapitałów dla zagranicy pomimo niekorzystnego kształtowania się bilansu wymiany towarów i usług. Tymczasem błędna ocena sytuacji, a zwłaszcza nieuwzględnianie repatracji kapitałów angielskich z zagranicy, wprowadziła autorów obliczeń angielskiego bilansu płatniczego w poważne zakłopotanie. W rezultacie od stycznia 1926 r. Board of Trade Journal zamieszcza coraz bardziej optymistyczne obliczenia. Ostateczne saldo angielskiego bilansu płatniczego wynosiło w milionach funtów szterlingów według obliczeń ze stycznia

	1925 r.	1926 r.	1927 r.
za rok 1922	+ 154	—	—
" " 1923	+ 102	+ 153	—
" " 1924	+ 29	+ 63	+ 86
" " 1925	—	+ 28	+ 54
" " 1926	—	—	— 12

Wprowadzonych poprawek nie można uznać za usprawiedliwione. Czysty dochód z kapitałów angielskich zagranicą w roku 1923 był podniesiony od razu drogą tych poprawek ze 150 do 200 milionów funtów szterlingów. Prawda, że w ten sposób zostaje zrównoważony błąd, wynikający z nieuwzględniania repatracji kapitałów angielskich, ale taki sposób załatwienia tej kwestji jest niesłuszny. Raty amortyzacyjne od kredytów zagranicznych nie mogą być zaliczane do eksportu niewidzialnego, winny być uwzględniane natomiast w ruchu kapitałów.

Z powyższych względów wydaje się niewątpliwem, że obliczenia angielskiego bilansu wymiany towarów i usług, poczynszy od roku 1923, są zbyt optymistyczne i przedstawiają się mniej więcej o 50 milionów funtów szterlingów rocznie lepiej, niż jest w rzeczywistości.

Inna sprawa, że narazie Anglja może bierność bilansu wymiany dóbr i usług pokryć wpływami z repatracji swoich kapitałów z zagranicy, a przypływ kapitałów amerykańskich pozwala nawet na emisje pożyczek i akcji zagranicznych na rynku londyńskim, lecz gwałtowne tempo pogarszania się w ostatnich latach angielskiego bilansu wymiany towarów i usług może usprawiedliwiać obawy, że Anglja już w niedalekiej przyszłości może się znaleźć w pewnych momentach w trudnej sytuacji walutowej.

Zestawienie ilości sztuk weksli miejscowych i zamiejscowych (bez dewiz B) podług wysokości

ODDZIAŁY	PODANO DO DYSKONTA DO SUMY ZŁOTYCH								ZDYSKONTOWANO		
	20	100	300	600	1200	2000	5000	ponad 5000	20	100	300
Warszawa	92	106.515	307.697	148.163	105.445	25.513	26.293	12.470	74	89.761	262.093
Białystok	—	1.969	8.734	5.153	2.574	413	169	20	—	1.736	7.562
Bielsko	—	11.874	68.269	32.916	17.713	2.580	1.478	289	—	9.202	59.963
Brześć n/B.	6	2.480	2.865	1.774	496	53	25	11	3	2.218	2.434
Bydgoszcz	—	2.616	13.526	7.623	6.140	1.304	1.429	153	—	2.234	12.024
Częstochowa	4	21.937	44.496	18.323	8.658	1.677	1.713	555	4	18.869	38.590
Drohobycz	—	1.381	4.423	1.972	1.748	323	215	29	—	1.323	4.181
Gniezno	—	902	5.967	2.718	1.730	228	74	8	—	812	5.514
Grodno	4	1.351	2.743	741	402	40	18	4	4	1.097	2.203
Grudziądz	2	3.617	14.495	9.659	7.905	1.829	1.079	119	2	3.479	13.892
Inowrocław	—	285	1.844	1.406	1.568	284	215	52	—	260	1.554
Jarosław	—	449	435	129	187	21	52	50	—	449	435
Jasło	—	941	2.853	1.595	1.065	304	154	112	—	897	2.730
Kalisz	—	3.950	11.309	3.705	1.923	565	156	10	—	3.303	9.553
Katowice	179	20.759	71.978	41.442	27.838	7.235	8.983	5.643	174	18.444	64.566
Kielce	—	2.432	6.990	3.471	2.797	450	196	57	—	2.233	6.138
Kołomyja	—	363	1.317	751	475	111	83	11	—	359	1.269
Kraków	8	27.010	72.078	26.743	18.426	5.147	4.941	1.267	6	24.628	65.915
Królewska Huta	15	7.933	16.968	9.618	7.778	2.560	3.582	2.320	15	6.652	15.991
Leszno	—	391	1.475	1.039	781	158	130	47	—	365	1.361
Lidzbark	—	1.235	2.980	1.534	665	41	9	—	—	1.185	2.786
Lublin	—	2.081	4.987	4.082	3.942	778	973	54	—	1.854	4.317
Łódź	14	24.985	70.116	35.232	26.490	8.605	7.571	2.895	14	23.832	66.545
Łomża	1	286	587	479	610	56	63	1	1	275	539
Łódź	—	64.942	300.223	167.695	81.755	14.408	9.912	1.782	—	42.571	204.354
Łuck	2	404	971	492	149	9	14	4	2	287	715
Nowy Sącz	—	27	335	336	202	34	41	3	—	12	293
Ostrów	—	313	2.297	1.680	2.001	298	108	3	—	262	2.014
Pińsk	—	30	66	35	26	1	—	—	—	30	65
Piotrków	—	4.595	14.681	7.302	4.461	479	174	7	—	3.958	13.158
Płock	—	275	1.218	1.165	1.098	241	207	7	—	267	1.081
Poznań	8	12.682	59.729	44.878	42.561	10.763	10.220	6.053	8	11.505	53.535
Przemysł	—	985	2.847	853	550	140	148	23	—	934	2.747
Radom	24	13.333	28.934	8.512	4.741	534	234	16	22	10.803	24.630
Równe	1	166	1.282	1.127	810	141	213	16	1	160	1.183
Rybnik	—	1.311	4.028	2.232	1.253	340	261	77	—	1.192	3.678
Rzeszów	3	553	1.997	851	598	237	253	64	3	496	1.752
Siedlce	—	22	228	140	120	30	88	4	—	21	200
Sosnowiec	9	12.577	29.734	13.445	7.313	1.458	1.378	510	6	10.533	24.776
Stanisławów	—	2.106	6.817	3.181	2.014	320	177	31	—	1.938	6.187
Starogard	1	368	1.726	840	669	122	115	17	1	328	1.662
Suwałki	—	1.352	2.077	677	224	6	—	—	—	1.266	1.978
Tarnopol	1	52	536	543	355	67	11	1	1	47	522
Tarnów	—	646	1.666	786	546	116	45	5	—	607	1.548
Tczew	1	279	963	581	454	69	42	6	1	264	899
Tomaszów Maz.	—	1.987	7.386	5.034	2.840	340	60	—	—	1.648	6.067
Toruń	2	1.956	7.981	5.566	5.730	1.281	685	54	—	1.750	7.312
Wejherowo	—	568	1.312	777	385	68	14	—	—	507	1.167
Wilno	21	12.206	25.033	9.726	6.890	1.341	1.042	185	20	11.031	22.895
Włocławek	5	4.132	11.127	4.329	2.675	534	257	60	5	3.496	9.715
	403	385.609	1,254.126	643.051	417.726	93.652	85.302	35.085	367	321.380	1,046.288

	do zł 20	do zł 100	do zł 300
Podano do dyskonta sztuk	403	385.609	1,254.126
Zdyskontowano	367	321.380	1,046.288
Odrzucono	36	64.229	207.838

kwoty podanych do dyskonta, zdyskontowanych i odrzuconych od 1 stycznia do 31 grudnia 1926 r.

DO SUMY ZŁOTYCH					ODRZUCONO DO SUMY ZŁOTYCH								
600	1200	2000	5000	ponad 5000	20	100	300	600	1200	2000	5000	ponad 5000	
126.991	90.667	21.755	22.925	11.305	18	16.754	45.604	21.172	14.778	3.758	3.368	1.165	
4.382	2.133	326	144	16	—	233	1.172	771	441	87	25	4	
29.414	15.804	2.247	1.318	237	—	2.672	8.306	3.502	1.909	333	160	32	
1.507	391	52	23	10	3	262	431	267	105	1	2	1	
6.863	5.609	1.217	1.349	134	—	382	1.502	760	531	87	80	19	
15.734	7.311	1.426	1.420	467	—	3.068	5.906	2.589	1.347	251	293	88	
1.867	1.615	299	199	27	—	58	242	105	133	24	16	2	
2.450	1.525	203	62	8	—	90	453	268	205	25	12	—	
558	314	38	17	4	—	254	540	183	88	2	1	—	
9.250	7.582	1.782	1.024	111	—	138	603	409	323	47	55	8	
1.338	1.490	273	204	45	—	25	90	68	78	11	11	7	
129	137	21	52	50	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.541	1.018	294	148	112	—	44	123	54	47	10	6	—	
3.160	1.722	519	133	8	—	647	1.756	545	201	46	23	2	
37.556	24.378	6.234	7.736	5.095	5	2.315	7.412	3.886	3.460	1.001	1.247	548	
3.001	2.438	401	174	55	—	199	852	470	359	49	22	2	
727	462	110	82	10	—	4	48	24	13	1	1	1	
23.918	16.361	4.731	4.569	1.167	2	2.382	6.163	2.825	2.065	416	372	100	
9.044	7.404	2.461	3.458	2.249	—	1.281	977	574	374	99	124	71	
1.009	752	153	130	47	—	26	114	30	29	5	—	—	
1.408	598	38	7	—	—	50	194	126	67	3	2	—	
3.595	3.619	705	906	50	—	227	670	487	323	73	67	4	
33.032	24.771	8.009	7.009	2.619	—	1.153	3.571	2.200	1.719	596	562	276	
439	578	53	60	1	—	11	48	40	32	3	3	—	
121.108	60.466	10.657	7.132	1.225	—	22.371	95.869	46.587	21.289	3.751	2.780	557	
381	100	8	14	4	—	117	256	111	49	1	—	—	
297	185	31	40	3	—	15	42	39	17	3	1	—	
1.453	1.745	250	86	2	—	51	283	227	256	48	22	1	
35	23	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	
6.596	4.087	424	154	7	—	637	1.523	706	374	55	20	—	
1.061	967	215	185	5	—	8	137	104	131	26	22	2	
38.977	34.475	8.817	8.501	5.301	—	1.177	6.194	5.901	8.086	1.946	1.719	752	
835	519	131	129	15	—	51	100	18	31	9	19	8	
7.692	4.378	488	208	13	2	2.530	4.304	820	363	46	26	3	
1.012	763	134	208	16	—	6	99	115	47	7	5	—	
1.989	1.120	328	246	67	—	119	350	243	133	12	15	10	
777	539	214	241	61	—	57	245	74	59	23	12	3	
130	116	30	86	4	—	1	28	10	4	—	2	—	
11.255	5.948	1.221	1.220	486	3	2.044	4.958	2.190	1.365	237	158	24	
2.819	1.756	284	158	27	—	168	630	362	258	36	19	4	
804	643	118	109	16	—	40	64	36	26	4	6	1	
636	195	6	2	—	—	86	99	41	29	—	—	—	
533	344	62	10	1	—	5	14	10	11	5	1	—	
732	481	106	38	5	—	39	118	54	65	10	7	—	
559	445	69	42	6	—	15	64	22	9	—	—	—	
4.345	2.491	293	53	—	—	339	1.319	689	349	47	7	—	
5.141	5.359	1.211	644	50	2	206	669	425	371	70	41	4	
634	299	52	11	—	—	61	145	143	86	16	3	—	
8.425	5.866	1.131	989	164	1	1.175	2.138	1.301	1.024	210	53	21	
3.879	2.438	508	240	60	—	636	1.412	450	237	26	17	—	
541.018	354.427	80.136	73.895	31.365	36	64.229	207.838	102.033	63.299	13.516	11.407	3.720	

RACHUNEK ZASTĘPSTW (OBRÓT

ODDZIAŁ Banku Polskiego, któremu Zastępstwo podlega	Zastępstwo	STAN dnia 31 grudnia 1925 r.				O B R O T Y w roku 1926				STAN dnia 31 grudnia 1926 r.			
		Winien		Ma		Winien		Ma		Winien		Ma	
		Z	Ł	O	T	Y	C	H		Z	Ł	O	T
Warszawa	Ciechanów	28.456	27	—	—	2,026.936	13	2,036.215	73	19.176	67	—	—
"	Gdańsk, Nowy Port	15.291	57	—	—	474.519	55	468.385	57	21.425	55	—	—
"	Łowicz	1.809	—	—	—	1,549.731	27	1,537.482	71	14.057	56	—	—
"	Płońsk	1.505	18	—	—	514.695	22	511.435	05	4.765	35	—	—
"	Skierniewice	—	—	—	—	1.565	50	905	20	660	30	—	—
"	Żyrardów	8.966	82	—	—	884.128	19	891.069	24	2.025	77	—	—
Bielsko n/Śl.	Cieszyn	3.435	37	—	—	3,225.459	68	3,218.989	63	9.905	42	—	—
"	Oświęcim	19.245	62	—	—	2,189.588	31	2,201.290	45	7.543	48	—	—
Brześć n/B.	Baranowicze	34.311	45	—	—	4,039.452	78	3,998.721	38	75.042	85	—	—
"	Biała Podlaska	64.457	69	—	—	—	—	15.487	81	48.969	88	—	—
"	Kobryń	—	—	8.318	93	717.744	64	704.041	23	5.384	48	—	—
"	Kowel	22.148	46	—	—	3,831.003	68	3,799.961	49	53.190	65	—	—
"	Pińsk	16.622	82	—	—	1,742.025	67	1,758.648	49	—	—	—	—
"	Prużana	—	—	—	—	1.463	50	1.380	15	83	35	—	—
Bydgoszcz	Nakło	4.639	73	—	—	698.210	91	696.251	81	6.598	83	—	—
"	Sępólno	—	—	—	—	90.847	22	87.492	26	3.354	96	—	—
Częstochowa	Wieluń	41.157	70	—	—	100.858	14	142.015	84	—	—	—	—
Drohobycz	Sambor	—	—	—	—	81.847	99	75.856	41	5.991	58	—	—
"	Stryj	13.379	58	—	—	3,323.527	67	3,318.198	50	18.708	75	—	—
Grodno	Nowogródek	8.538	75	—	—	137.188	26	127.249	44	18.477	57	—	—
"	Ślonim	60.672	10	—	—	9.345	—	28.361	24	41.655	86	—	—
"	Wołkowysk	73.112	19	—	—	113.586	45	186.698	64	—	—	—	—
Grudziądz	Świecie	137	35	—	—	1,323.844	28	1,306.187	31	17.794	32	—	—
Jasło	Krosno	1.784	27	—	—	1,675.775	14	1,678.011	19	—	—	451	78
Kalisz	Koło	24.499	31	—	—	646.486	93	670.986	24	—	—	—	—
"	Konin	43.934	76	—	—	1,485.117	29	1,522.042	60	7.009	45	—	—
"	Sieradz	2.658	—	—	—	707.186	20	705.417	35	4.376	85	—	—
"	Zduńska Wola	3.006	18	—	—	1,076.626	39	1,047.492	07	32.140	50	—	—
Katowice	Pszczyna	11.044	63	—	—	620.257	36	627.854	77	3.447	22	—	—
Kielce	Jędrzejów	27.876	40	—	—	877.283	64	905.163	04	—	—	—	—
Kołomyja	Śniatyn	2.387	80	—	—	479.726	68	476.992	07	5.122	41	—	—
Kraków	Bochnia	—	—	—	—	1,158.009	54	1,150.630	08	7.379	46	—	—
"	Chrzanów	4.740	40	—	—	2,405.024	16	2,399.319	16	10.445	40	—	—
"	Nowy Targ	—	—	—	—	25.596	96	25.359	11	237	85	—	—
"	Wadowice	5.928	90	—	—	2,519.586	79	2,520.783	16	4.732	53	—	—
"	Zakopane	6.168	71	—	—	2,249.306	17	2,244.020	77	11.454	11	—	—
Królewska Huta	Tarnowskie Góry	18.622	86	—	—	264.998	68	283.621	54	—	—	—	—
Leszno	Gostyń	—	—	—	—	1.766	60	1.273	55	493	05	—	—
"	Kościan	5.633	94	—	—	854.228	03	851.874	12	7.987	85	—	—
"	Rawicz	3.650	60	—	—	778.216	72	773.369	90	8.497	42	—	—
Lidzbark	Brodnica	9.557	30	—	—	1,722.920	35	1,737.077	27	—	—	4.599	62
"	Działdowo	—	—	—	—	33.060	27	33.940	65	—	—	880	38
"	Lubawa	—	—	—	—	384.658	27	386.307	22	—	—	1.648	95
"	Mława	4.012	83	—	—	2,416.995	56	2,398.556	92	22.451	47	—	—
Do przeniesienia		593.394	54	8.318	93	49,460.350	77	49,552.418	36	500.588	75	7.580	73

GOTÓWKOWY) ZA ROK 1926.

ODDZIAŁ Banku Polskiego, któremu Zastępstwo podlega	Zastępstwo	STAN dnia 31 grudnia 1925 r.				O B R O T Y w roku 1926				STAN dnia 31 grudnia 1926 r.			
		Winien		Ma		Winien		Ma		Winien		Ma	
		Z	Ł	O	T	Y	C	H		Z	Ł	O	T
	Z przeniesienia	593.394	54	8.318	93	49,460.350	77	49,552.418	36	500.588	75	7.580	73
Lublin	Zamość	80.318	93	—	—	4,193.224	91	4,265.266	52	8.277	32	—	—
Lwów	Brody	—	—	—	—	27.528	49	26.574	43	954	06	—	—
"	Rawa Ruska	—	—	—	—	1.760	90	1.776	70	—	—	15	80
"	Sokal	—	—	—	—	29.599	64	28.060	06	1.539	58	—	—
"	Złoczów	—	—	—	—	37.185	91	35.737	14	1.448	77	—	—
Łomża	Ostrołęka	—	—	—	—	149.246	55	149.117	07	129	48	—	—
"	Ostrów Łomż.	57.359	06	—	—	1,216.664	54	1,278.034	49	—	—	4.010	89
Łódź	Łęczyca	40.770	—	—	—	1,034.025	71	1,074.795	71	—	—	—	—
"	Pabjanice	21.070	74	—	—	2,620.397	97	2,608.521	16	32.947	55	—	—
"	Zgierz	24.806	54	—	—	2,623.781	78	2,617.568	21	31.020	11	—	—
Łuck	Włodzimierz Woł.	10.612	49	—	—	13.745	47	24.357	96	—	—	—	—
Ostrów	Krotoszyn	—	—	—	—	29.367	43	28.217	62	1.149	81	—	—
"	Pleszew	—	—	—	—	374.335	35	374.382	02	—	—	46	67
Piotrków	Radomsk	32.089	52	—	—	4,649.760	74	4,672.705	54	9.144	72	—	—
Płock	Rypin	9.046	56	—	—	1,020.636	04	1,026.025	42	3.657	18	—	—
"	Sierpc	—	—	—	—	11.835	89	11.149	89	686	—	—	—
Poznań	Czarnków	—	—	—	—	198	10	3.210	32	—	—	12	22
"	Wągrowiec	3.748	98	—	—	911.897	22	917.798	38	847	82	—	—
Przemyśl	Sanok	7.283	36	—	—	1,637.394	79	1,631.421	89	13.256	26	—	—
Radom	Końskie	3.513	32	—	—	1,842.934	93	1,842.452	74	3.995	51	—	—
"	Ostrowiec	14.039	05	—	—	3,461.639	94	3,465.128	77	10.550	22	—	—
"	Sandomierz	—	—	—	—	30.411	61	30.102	41	309	20	—	—
Równe	Łuck	3.075	94	—	—	9.415	19	12.491	13	—	—	—	—
Rzeszów	Tarnobrzeg	2.097	37	—	—	528.871	39	528.680	43	2.288	33	—	—
Sosnowiec	Będzin	—	—	—	—	5,880.220	27	5,812.101	83	68.118	44	—	—
"	Dąbrowa Górna	9.409	19	—	—	926.536	68	931.852	77	4.093	10	—	—
"	Olkusz	14.669	45	—	—	1,593.741	96	1,609.756	09	—	—	1.344	68
"	Zawiercie	17.868	50	—	—	—	—	17.868	50	—	—	—	—
Stanisławów	Brzeżany	—	—	—	—	443.621	95	449.275	36	—	—	5.653	41
"	Buczacz	1.775	83	—	—	1,241.656	07	1,226.679	63	16.752	27	—	—
Starogard	Chojnice	4.641	94	—	—	1,215.309	27	1,212.107	50	7.843	71	—	—
Tarnopol	Czortków	5.808	14	—	—	2,955.627	28	2,931.730	26	29.705	16	—	—
Tarnów	Mielec	—	—	245	71	927.767	58	925.882	46	1.639	41	—	—
Tczew	Kartuzy	5.234	74	—	—	559.540	05	567.860	16	—	—	3.085	37
Tomaszów Maz.	Rawa Maz.	4.439	17	—	—	824.207	02	813.160	23	15.485	96	—	—
Toruń	Chełmno	23.239	82	—	—	1,981.665	60	2,004.986	11	—	—	80	69
"	Wąbrzeźno	26.717	65	—	—	1,001.563	07	1,017.298	50	10.982	22	—	—
Wilno	Lida	—	—	—	—	1,625.112	61	1,593.409	72	31.702	89	—	—
Włocławek	Kutno	1	10	—	—	2,041.434	12	2,039.301	37	2.133	85	—	—
"	Lipno	16.540	11	—	—	546.013	61	562.553	72	—	—	—	—
Razem		1,033.572	04	8.564	64	99,686.228	40	99,921.818	58	811.247	68	21.830	46

Dokumenty inkasowe przyjęte i zainkasowane w r. 1926.

ODDZIAŁY	Dowody inkasowe przyjęte w r. 1926			Dowody inkasowe zainkasowane w r. 1926		
	sztuki	z ł o t e		sztuki	z ł o t e	
Warszawa	83.219	26,880.151	03	18.209	10,485.233	45
Białystok	4.989	1,440.452	70	6.075	1,338.613	13
Bielsko	11.462	2,849.776	27	3.880	1,172.001	31
Brześć n/B.	833	276.782	40	10.132	2,175.270	58
Bydgoszcz	1.170	226.138	64	4.526	1,506.255	04
Częstochowa	3.040	994.979	38	6.266	1,652.161	58
Drohobycz	367	111.236	94	3.404	723.441	55
Gniezno	214	106.235	83	1.875	481.757	08
Grodno	285	52.146	47	4.307	887.094	20
Grudziądz	188	64.570	03	2.364	742.595	16
Inowrocław	458	168.982	64	2.252	670.938	11
Jarosław	107	21.587	06	2.121	419.370	67
Jaśło	431	134.673	21	2.307	542.986	18
Kalisz	894	311.028	49	7.307	1,861.239	83
Katowice	14.760	5,610.108	15	2.550	1,255.890	28
Kielce	3.176	833.839	39	4.044	1,068.275	81
Kołomyja	11	3.334	22	2.682	538.517	—
Kraków	19.631	4,133.225	88	8.482	3,632.820	94
Królewska Huta	1.791	1,229.077	23	1.827	749.738	67
Leszno	97	61.056	17	1.810	573.111	03
Lidzbark	203	72.328	65	2.515	620.822	84
Lublin	353	240.043	63	9.773	2,601.678	17
Lwów	3.227	1,773.623	93	12.280	5,108.147	82
Łomża	112	41.605	76	2.651	549.871	34
Łódź	87.269	29,077.468	59	7.284	2,306.252	52
Łuck	228	373.860	81	4.729	1,005.489	74
Nowy Sącz	379	154.884	52	3.593	919.936	52
Ostrów	298	259.945	03	1.773	728.289	72
Pińsk	10	11.108	43	1.460	383.407	96
Piotrków	1.928	577.572	98	3.484	686.032	08
Płock	42	121.721	90	3.379	791.969	12
Poznań	2.676	2,255.742	53	7.634	3,881.205	89
Przemyśl	176	191.680	58	4.866	1,009.393	05
Radom	3.910	847.082	26	6.026	1,430.506	43
Równe	64	39.239	66	5.912	1,991.670	32
Rybnik	168	135.152	74	950	386.224	31
Rzeszów	983	258.372	74	7.297	2,090.018	49
Siedlce	423	104.002	97	2.568	616.337	06
Sosnowiec	1.761	1,712.554	78	10.274	4,067.959	12
Stanisławów	822	529.642	95	5.799	1,671.957	44
Starogard	953	154.055	23	1.514	350.506	23
Suwałki	17	8.976	30	1.719	351.723	86
Tarnopol	43	14.812	93	6.019	1,577.612	89
Tarnów	2.284	596.153	36	5.307	1,426.433	18
Tczew	109	62.921	89	1.053	436.294	75
Tomaszów Mazowiecki	4.023	1,252.271	—	2.266	536.807	47
Toruń	628	382.455	81	3.044	1,364.165	72
Wejherowo	99	161.412	45	333	125.145	86
Wilno	583	679.504	46	7.474	2,281.662	54
Włocławek	1.533	635.110	02	7.049	1,802.827	12
Razem . . .	262.427	88,234.691	02	236.445	75,577.661	16

Wykaz depozytów na przechowanie 31 grudnia 1926 r. według nominalnych wartości.

ODDZIAŁY	Akcje Banku Polskiego	P o ż y c z k i p a ń s t w o w e					Papiery procentowe instytucji finansowych i komunalnych	Inne papiery wartościowe	Waluty	Złoto	Różne	Ilość depozytów
		5% Konwersyjna	8% Konwersyjna w złocie	10% Kolejowa w złocie	5% premjowa dolarowa Serja II	6% dolarowa 1920 r.						
		w złotych	w zł w złocie	we fr. złotych	w dolarach	w dolarach						
W jednostkach walut, na które opiewają												
Warszawa . . .	4,682.500	1,378.668	502.860	997.535	75.975	128.900	3,771.580	363,309.685	3.271	1.400	71.606	1.444
Białystok . . .	2.900	4.090	790	355	3.020	1.200	—	—	850	—	—	29
Bielsko . . .	214.500	2.250	—	—	20	—	—	—	—	—	—	6
Brześć n/B. . .	7.100	1.752	330	—	2.775	—	—	—	2.079	—	—	22
Bydgoszcz . . .	114.200	29.380	—	—	550	300	—	—	—	—	—	9
Częstochowa . .	18.400	4.264	180	15.800	1.690	—	—	—	—	—	—	20
Drohobycz . . .	8.300	800	—	—	10	—	—	—	—	—	—	6
Gniezno . . .	8.800	11.590	—	—	105	100	—	4,550.000	—	—	—	13
Grodno . . .	14.000	890	660	3.750	365	3.100	—	—	—	—	—	20
Grudziądz . . .	35.700	12.788	—	1.120	60	100	—	—	—	—	—	14
Inowrocław . . .	52.200	1.300	220	—	160	—	9.100	200.060	—	—	—	10
Jarosław . . .	—	—	—	—	525	—	—	—	—	—	—	1
Jasło . . .	—	4.030	—	120	295	1.250	—	—	—	—	—	7
Kalisz . . .	1.200	3.451	200	230	1.130	—	—	60	—	—	—	18
Katowice . . .	3,748.700	78.743	—	35.550	20.290	—	—	1.508	—	—	2	30
Kielce . . .	6.900	11.276	380	280	1.380	—	—	250.000	—	—	—	29
Kołomyja . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków . . .	251.000	184.100	3.070	4.300	1.175	8.600	3,151.500	2,995.355	—	—	—	75
Królewska Huta .	9.700	1.400	—	1.155	5.295	—	—	—	—	—	—	8
Leszno . . .	11.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Lidzbark . . .	—	—	—	960	—	—	—	—	—	—	—	1
Lublin . . .	7.400	31.006	160	600	3.305	—	—	516.706	—	—	—	38
Lwów . . .	536.000	237.438	5.830	782.505	2.850	3.550	48,582.700	5,580.000	—	—	494.780	130
Łomża . . .	11.600	7.180	—	—	215	450	1.050	8.000	—	—	1	24
Łódź . . .	829.600	87.975	25.260	1.820	14.080	450	—	10	—	—	—	133
Łuck . . .	5.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Nowy Sącz . . .	—	750	—	—	—	100	—	—	—	—	—	2
Ostrów . . .	9.700	4.375	50	170	120	50	—	—	—	—	—	17
Pińsk . . .	—	—	—	—	235	—	—	—	—	—	—	1
Piotrków . . .	23.900	10.106	890	110	2.050	100	4.100	11.000	—	—	1	49
Płock . . .	7.100	1.920	—	—	595	50	—	2,790.000	—	—	—	14
Poznań . . .	1,056.700	370.965	660	3.630	1.890	50	—	500	—	—	—	60
Przemyśl . . .	200	—	—	—	1.140	—	—	—	—	—	—	2
Radom . . .	10.300	15.237	460	7.265	3.480	—	—	80	—	—	—	53
Równe . . .	2.000	—	—	5.000	1.395	—	—	—	936	1.530	—	11
Rybnik . . .	3.500	28.000	—	—	6.595	—	—	—	—	—	—	8
Rzeszów . . .	100	610	—	—	120	—	—	—	—	—	—	4
Siedlce . . .	19.500	1.700	90	30	460	100	500	—	—	—	—	12
Sosnowiec . . .	7.900	15.245	340	2.605	1.605	—	—	—	—	—	—	39
Stanisławów . . .	100	1.028	—	—	440	—	—	—	—	—	—	5
Starogard . . .	1.000	—	—	60	2.805	—	—	—	—	700	—	14
Suwałki . . .	13.400	1.572	120	—	730	—	—	31.900	—	—	1	20
Tarnopol . . .	3.200	1.570	—	20	200	—	—	—	—	—	1	6
Tarnów . . .	2.200	830	100	150	150	—	—	—	—	—	—	15
Tczew . . .	1.700	820	—	—	200	—	—	—	—	—	—	3
Tomaszów Maz.	—	—	—	—	230	—	—	—	—	—	—	1
Toruń . . .	100.200	—	330	650	1.950	—	—	—	—	—	—	16
Wejherowo . . .	—	—	—	50	—	—	—	10	—	—	—	2
Wilno . . .	253.900	9.446	2.580	7.675	3.560	950	1.600	27.200	—	—	2	41
Włocławek . . .	5.400	10.380	550	590	705	—	—	375.000	—	—	—	36
Razem . . .	12,099.100	2,568.925	546.110	1,874.085	165.925	149.400	55,522.130	380,647.074	7.136	3.630	566.394	2.522

Powrót Danji do waluty złotej.

Bank Narodowy Duński zobowiązany został z dniem 1 stycznia 1927 r. do wymienia swych banknotów na złote monety duńskie, sztaby złota lub nieobiegające obce monety złote. Ustalono jednak (podobnie jak w Anglii), iż obowiązek wymiany dotyczy tylko kwoty ponad 30.000 koron duńskich. Narazie obowiązek wymiany wprowadzono na przeciąg trzech lat. Z dniem 11 stycznia 1927 r. został również cofnięty zakaz wywozu złota, ale tylko pod warunkiem wzajemności państwowej i w stosunku do tych państw, w których banki emisyjne są obowiązane do zakupu i sprzedaży złota. Tem samym Danja po kilkunastoletniej przerwie (obowiązek przymusowej wymiany banknotów na złoto został zawieszony w Danji ustawą z 2/VIII. 1914 r.) wróciła z dn. 1/I. 1927 r. do ustawowej wymienialności banknotów jako piąte z rzędu państwo europejskie zaraz po Szwecji (31/III. 1924 r.), Anglii (28/IV. 1925 r.), Holandji (29/IV. 1925 r.) i Szwajcarji (lipiec 1925 r.).

W powojennej polityce walutowej należy odróżnić trzy zasadnicze systemy walutowe, t. j. waluta złota obiegowa (gold-standard), która istniała przed wojną prawie że powszechnie, a obecnie stosowana jest w Europie prawnie tylko w Szwecji, Holandji, oraz faktycznie w Szwajcarji i której istotną cechą jest ustawowa obowiązkowa wymiana banknotów na złoto i obieg monet złotych wśród ludności; waluta złota rdzenna (gold-bullion standard), istniejąca obecnie tylko w Anglii i w Danji i różniąca się od poprzedniej tem, że banki emisyjne nie wypuszczają w obieg monet złotych i mają obowiązek wymiany swych banknotów na złoto tylko po przedstawieniu ich ponad określoną wysokość (system ten przed wojną nie był stosowany); waluta oparta o złoto (gold exchange standard), przy której bank emisyjny wymienia faktycznie swe banknoty po ustalonym kursie na złoto lub dewizy. Ten ostatni system jest najsilniej rozpowszechniony i istnieje również w Polsce od września 1926 r., a poprzednio od maja 1924 r. do lipca 1925 r. w tej formie, iż Bank Polski pokrywa całkowite zapotrzebowanie dewiz na giełdzie pieniężnej w Warszawie.

Danja, przechodząc obecnie do normalnych stosunków pieniężnych, wkracza po raz drugi w swej historii walutowej w okres waluty złotej. Po raz pierwszy została wprowadzona w Danji waluta złota ustawą z 23 maja 1873 r.

Konwencją z Szwecją (1873) i z Norwegją (1875) został wprowadzony wspólny system monetarny dla wszystkich 3 krajów skandynawskich. Mocą tych konwencji wszystkie monety jednego z 3 krajów posiadały legalny obrót na obszarze drugiego z państw skandynawskich. Podobne porozumienie jak w sprawie monet nastąpiło w r. 1894 między Szwecją i Norwegją w zakresie obiegu biletów bankowych. Do porozumienia tego przystąpiła Danja w 1901 r.

Oдноśną organizację walutową rozbiła wojna. Zaraz po wybuchu wojny wywóz złota z krajów skandynawskich został zakazany, a obowiązek Duńskiego Banku Narodowego w sprawie przymusowej wymiany na złoto — zawieszony. Silniejszego ograniczenia doznała skandynawska organizacja walutowa w lutym 1916 r., gdy na wniosek Szwecji banki emisyjne zostały zwolnione od obowiązku nabywania złota po ustalonej cenie i wybijania na żądanie monet złotych. Sparaliżowało to dotychczasową organizację walutową państw skandynawskich, ograniczając ją jedynie tylko do obiegu monet zdawkowych. W roku 1924 i ten ostatni węzeł został zerwany. Teoretycznie unja walutowa istnieje, faktycznie jednak została zerwana z chwilą zakazu wywozu złota i wprowadzenia przymusowego kursu biletów. Szwecja powróciła do pełnej waluty złotej jako pierwsze z rzędu państwo europejskie, Danja wprowadziła gold-bullion standard z dniem 1/I. 1927 r. Przeciętny miesięczny kurs korony norweskiej na giełdzie w New-Yorku wynosił w grudniu 1926 r. około 95% parytetu przedwojennego.

W międzyczasie każda z walut państw skandynawskich przechodziła odrębne koleje, przyczem waluta duńska uległa znacznej deprecjacji (najsilniejszy spadek był w listopadzie 1920 r. — poniżej 50% parytetu). W latach następnych kurs korony duńskiej podnosił się, wynosząc w okresie od 1921 — 1924 r. przeciętnie rocznie 66,4%, 78,1%, 68,5% i 62,2% swego parytetu¹⁾.

W roku 1923 Danja przeprowadziła próbę stabilizacji korony w stosunku do funta angielskiego przy pomocy odpowiedniego funduszu interwencyjnego. Próba ta zawiodła. Dalszą z tych prób była dążność do chronienia waluty drogą ścisłej kontroli rynku dewizowego. Ograniczenia te zostały zniesione dopiero z początkiem 1926 r. Ciągłe zmiany kursu korony, stanowiące podłoże do spekulacji walutowej, spowodowały utworzenie w lipcu 1924 r. Rady Walutowej, złożonej z przedstawicieli sfer

¹⁾ Parytetowy kurs korony duńskiej w stosunku do dolara wynosi: 3.73 kr.-d. za 1 \$ St. Zj.

politycznych i przemysłowych, która zajęła się sprawą stabilizacji korony duńskiej. Wnioski tej Rady stały się podstawą do przeprowadzenia reformy walutowej na zasadzie ustawy z 20/XII.24 r²⁾.

W wykonaniu tej ustawy — Danja weszła w dwuletni okres deflacyjnej polityki walutowej, której rezultatem było doprowadzenie kursu korony duńskiej do parytetu.

Ustawa z 20/XII.24 r., korzystając, że z końcem grudnia 1924 r. upływał Bankowi Narodowemu termin zezwolenia co do zaprzestania obowiązkowej wymiany banknotów na złoto, przedłużyła to zezwolenie do 1/I.1927 r. wzamian za przyjęcie na siebie obowiązku utrzymywania w ciągu tych dwóch lat kursu korony duńskiej na poziomie nie niższym niż 65% parytetu. Ustawa nałożyła również na Bank fakultatywny obowiązek starania się, aby podwyższyć kurs korony duńskiej do 70% równi przedwojennej. Dla spełnienia tych zadań, bank emisyjny otrzymał możliwość korzystania z kredytu interwencyjnego, zaciągniętego przez bank w sumie 40 milj. \$ w National City Bank w New-Yorku. Tymczasem już pod koniec sierpnia 1925 r. kurs korony bez jakiegokolwiek interwencji walutowej ze strony banku emisyjnego podniósł się ponad 80% parytetu, a w miesiącu wrześniu 1925 r. przekroczył 90% parytetu. W konsekwencji tak znacznej i niespodziewanej szybkiej wyżki kursowej korony, nastąpiła wielka płynność gotówkowa, szybki wzrost wkładów, zwiększony dopływ obcego kapitału pod rozmaitymi formami (zakup obcych walut na rynku kopenhaskim, kupno obligacji w koronach duńskich i kredyty zagr. w koronach dla firm duńskich), wzmocnienie się zapasu walut i dewiz w banku emisyjnym i obniżenie oficjalnej stopy dyskontowej z 7 na 6% w sierpniu 1925 r. i na 5½% we wrześniu 1925 r. Obok korzystnych objawów, wyżka kursu wywołała jednak również i trudności eksportowe, drożyznę i klęskę bezrobocia.

Dla złagodzenia ujemnych objawów rewaloryzacji kursu korony i pod naciskiem zrzeszeń producentów wyszła w listopadzie 1925 r. nowela do ustawy walutowej z grudnia 1924 r. Nowela ta zobowiązywała Bank Narodowy do utrzymywania do końca 1926 r. kursu dolara na giełdzie kopenhaskiej na poziomie 4.20 do 4.35 kor. d. za 1 dolara, czyli że nakładała nań obowiązek, aby korona duńska nie spadła poniżej 83,4% i nie wyżkowała ponad 87,4% swej wartości parytetowej. Nowela upoważniała Bank Narodowy do zaciągnięcia pod gwarancją państwową pożyczki w wysokości 3-ch milionów funt. szterlingów, przeznaczonej na wytworzenie specjalnego funduszu dla wyrównania kursu korony duńskiej.

Wejście w życie odnośnej noweli nie zdołało wstrzymać zwykłej tendencji kursu waluty duńskiej wskutek niemożności ukrócenia wpływu międzynarodowej spekulacji. Po dwumiesięcznej przerwie korona duńska w szybkim tempie wracała do swej wartości parytetowej, jak to wskazuje kurs korony duńskiej na giełdzie w New-Yorku w latach 1925 i 1926:

Parytet = 26.80 cent. dol. za 1 koronę

	1925 r.	1926 r.
styczeń	17.81	24.80
luty	17.81	25.38
marzec	18.07	26.11
kwiecień	18.44	26.17
maj	18.81	26.20
czerwiec	19.11	26.48
lipiec	21.37	26.50
sierpień	23.30	26.54
wrzesień	24.52	26.55
październik	24.58	26.58
listopad	24.86	26.62
grudzień	24.85	26.63

Wobec samorzutnej restytucji korony duńskiej do parytetu w tempie o wiele szybszem aniżeli usiłowano, rząd postanowił ulegalizować stan faktyczny przez wprowadzenie z dniem 1/I. 1927 r. waluty złotej rdzennej (gold-bullion standard). Dla zabezpieczenia sobie rezerw walutowych — Bank Narodowy przedłużył termin spłaty 3-ch milionów funt. szterl. kredytu, zaciągniętego w celach interwencyjnych w styczniu 1926 r.

²⁾ Ustawa ta była szczegółowo rozpatrywana w artykule „Reforma walutowa w Danji“. Wiadomości Banku Polskiego Nr. 22 z 1925 r. Str. 202.

Ten nadspodziewanie pomyślny wynik reformy walutowej, rozpoczętej w grudniu 1924 r. i dojście Danii po dwuletnim okresie do normalnych stosunków pieniężnych, wywołało cały szereg dodatnich i ujemnych objawów gospodarczych, przyczem te ostatnie nie zostały jeszcze dotychczas całkowicie przezwyciężone.

Sytuacja Banku Narodowego w ciągu dwóch lat przeprowadzania reformy walutowej na tle ważniejszych pozycji bilansowych przedstawiała się jak następuje: (w milionach kor. duńskich)

	Obieg pieniężny	Złoto	Waluty i dewizy	Portfel wekslowy	Stopa dyskontowa
31. XII. 1924 r.	478,3	209,5	48,6	186,9	7%
31. III. 1925 r.	452,3	209,5	41,1	202,2	7%
30. VI. "	468,3	209,4	71,6	111,2	7%
30. IX. "	430,3	209,4	129,2	71,2	5 $\frac{1}{2}$ %
31. XII. "	437,7	209,3	89,4	104,4	"
31. III. 1926 r.	411,3	209,2	59,8	115,5	"
30. VI. "	401,0	209,1	53,6	101,0	5%
30. IX. "	377,4	209,1	29,5	87,2	"
31. XII. "	386,0	209,0	27,0	105,4	"
31. I. 1927 r.	361,1	201,7	31,2	111,2	"

Pokrycie banknotów złotem wynosiło z początkiem reformy walutowej (31/XII. 1924 r.) — 43,8%, a bezpośrednio przed wprowadzeniem waluty złotej (31/XII. 1926 r.) — 54,1%.

Ustawa z 12 lipca 1907 r. wymaga 50% pokrycia kruszcowego banknotów, w czym 30% złotem. Pokrycie to zostało zmniejszone ustawą z 30/VIII. 1919 r. do wysokości 33 $\frac{1}{3}$ % obiegu, w czym 30% złotem w sztabach i monetach, a 3 $\frac{1}{3}$ % mogły stanowić monety srebrne i bilon. Z chwilą wprowadzenia waluty złotej weszła z powrotem w życie wspomniana wyżej ustawa z 12 lipca 1907.

Portfel wekslowy uległ w następstwie znacznej płynności na rynku pieniężnym dość silnemu spadkowi, obieg pieniężny zmniejszył się w ciągu 2-letniego okresu o 19,3%, a stopa dyskontowa została obniżona z 7 na 5%.

Obieg pieniężny, kredyt dyskontowy i pokrycie kruszcowe biletów Banku Polskiego.

(W milionach złotych).

DATA	Ogółem środków obiegowych ¹⁾	Środki obiegowe w złotych				Portfel wekslowy i pożyczki	Pokrycie kruszc: zło- to i dewizy	Stosunek % pokr. kruszc. biletów B. P.
		Bilety B. P.	Srebro	Bilon	Bilety zdawk.			
31. I. 1926.	781,0	362,0	89,3	60,8	268,9	314,8	131,0	39,25
28. II. "	791,7	376,9	88,4	55,1	271,3	323,1	130,2	36,68
31. III. "	815,2	389,4	88,0	53,4	284,5	330,8	121,7	32,68
30. IV. "	828,7	392,9	87,4	52,4	296,0	332,8	124,1	33,27
31. V. "	855,2	413,0	86,0	52,2	304,1	332,2	126,6	32,25
30. VI. "	907,8	448,0	87,6	53,4	318,7	331,2	144,3	33,72
31. VII. "	980,8	511,2	90,9	57,3	321,4	337,6	179,2	36,19
31. VIII. "	1.007,3	560,2	89,0	51,0	307,0	333,8	220,6	40,37
30. IX. "	1.008,2	581,4	88,1	49,5	289,1	343,6	223,4	40,55
31. X. "	1.036,3	585,2	91,0	53,6	306,5	352,2	225,8	39,75
30. XI. "	983,7	557,6	89,2	50,3	286,2	335,7	242,9	45,44
31. XII. "	1.021,1	592,7	90,0	50,9	287,5	330,6	264,0	46,86
10. I. 1927.	955,0	554,6	87,9	47,6	264,9	321,1	263,6	50,18
20. I. "	915,4	539,3	86,0	44,3	245,8	325,6	270,9	53,02
31. I. "	992,0	584,8	88,7	48,0	270,5	329,2	296,0	52,21

¹⁾ Różnice wynikają z zaokrągleń.